

مروری بر سینمای

مصر

و شکوفه‌های مرده و ... را ساخت، اما به علت ضعف تکنیکی مورد استقبال قرار نگرفت و خسارت جبران ناپذیری را متحمل گردید.

فیلم‌های کوتاه

هنگامیکه خارجیان با عدم استقبال مردم مصر از فیلم‌های خارجی روبرو شدند، و بیشتر خواهان فیلمی با مضمون عربی هستند، به جستجوی قصه‌ای با همان مضمون پرداختند. تا اینکه در سال ۱۹۱۹ اولین فیلم صامت مصری ساخته شد. فیلم‌هایی که در این دوره ساخته شدند عبارتند از «مادام لولیتا، خانه آمریکایی، برگرفته از نمایشنامه معروف انگلیسی بنام «خانه چارلی» - «اکتشر سحر آمیز» که بنام «اکتشر سیلمان» معروف گشت، «در بلاد فوت منخ آمون» ساخته ویکتور روسیتو و فیلمبرداری محمد بیومی، که براساس آثار تاریخی مصر ساخته شد، «باشکاتب» ساخته امین عطاه‌الله، که براساس نمایشنامه‌ای به همین نام توسط بازیگران مشهور مصر به روی صحنه رفت، این فیلم یکی از موفق‌ترین فیلم‌های آن زمان بود و فیلم «معلم بوسوم بدنبال وظیفه اصلی خویش است»، ساخته محمد بیومی. این فیلم به سال ۱۹۲۵ به نمایش درآمد.

مورخان تاریخ سینمای مصر محمد بیومی را صادق‌ترین و پرکارترین و طلایه‌دار سینمای اصیل مصر و پایه‌گذار سینمای مستند و گزارشی در مصر میدانند. او اولین کسی است که سینما را بعنوان صنعت و هنر به مصریان شناساند.

فیلم‌های صامت

در آغاز ۱۹۲۷ عیزه امیر بازیگر مشهور تئاتر مصر روی به سینما آورد و استودیوی «ایزلیس» را تأسیس کرد. مجموعه فیلم‌هایی که ساخت ۲۲ فیلم بود. از جمله کارهای او «لیلی»، «لیلی دختر صحراء» و «دختر سبب فروش» را می‌توان نام برد. فیلم‌های او با استقبال بی‌نظیری مواجه شد تا آنجا که به او پایه‌گذار سینما بعنوان یک هنر دادند. از جمله زنانی که در تحول سینمای مصر نقشی انکار ناپذیر داشتند «آسیا داغره» و «فاطمه رشدی» را می‌توان نام برد.

فیلم‌های ناطق

روز ۱۳/۳/۱۹۳۲ تاریخ تولد فیلم‌های ناطق به شمار می‌آید. و محمد کریم سینماگر بزرگ به همراه یوسف وهبی هنرمند بزرگ تئاتر مصر پایه‌گذار فیلم‌های ناطق مصری هستند. فیلم‌های «پسران کولی»، «سرود قلبها»، «جناب کش کش بک» و «فرزندان مصر» در سال ۱۹۳۵ در استودیوی توجوی مصر در اسکندریه بصورت ناطق روی نوار ماگنت ضبط گردید.

فیلم‌های غنایی و کمدی

ظهور محمد عبدالوهاب بعنوان یک هنرمند موسیقی فیلم‌های غنایی را به همراه آورد، او با تأسیس استودیوی «عبدالوهاب فیلم»، پایه‌گذار فیلم‌های غنایی مصر گردید، از جمله فیلم‌های ساخته شده در سال‌های ۶۲-۱۹۳۵ می‌توان: گل سفید، روز خوش، زنده باد عشق، عشق ممنوع، گل‌وله‌ای در قلب، عشق اول و ... را نام برد.

نوشته: الهامی حسن

ترجمه: قاسم غریفی

در باره تولد سینمای مصر مورخان اختلاف نظر دارند. برای یافتن تاریخ موثق به آرشیو کتابخانه ملی مصر رفته و پس از جستجوی بسیار در نشریه ثبت اسناد موفق به پیدا کردن تاریخ صحیح آن گشتیم. این نشریه در سیام نوامبر ۱۸۹۶ منتشر شده بود، که متن آن چنین است:

«پریروز (۲۸ نوامبر) در حمام شنایدر در عمارت حلیم پاشا در حضور ایشان و عده کثیری از اهل فن و ادب اولین فیلم این مخترع فنوگراف شتهیر آقای لومیر اهل لیون فرانسه به نمایش درآمد. حضار باشگفتی هر چه تمام تصاویر متحرک و مناظر هیجان انگیز و باور نکردنی را تماشا میکردند... این فیلم‌ها هر شب در همان مکان به نمایش در می‌آید. همچنین به دستور فرماندار قاهره یک شب تماشای فیلم به بانوان اختصاص داده شد».

روزنامه «المقطم» قاهره نیز ضمن تأیید تاریخ فوق چنین نوشته بود:

«از بدیع‌ترین چیزهایی که در این زمستان چشمها را خیره کرده است اختراع سرگرمی تازه تصاویر متحرک است که هر سال اروپاییان به ما عرضه می‌دارند، و خوانندگان محترم روزنامه «المقطم» به خوبی میدانند که این تصاویر به وسیله تصویر برداران در روز ضبط گردیده و سپس آنها را بگونه‌ای بیکدیگر وصل می‌کنند که بینندگان هنگام تماشا، آن تصاویر را به همان صورتی که اجسام زنده در زندگی واقعی حرکت می‌کنند، مشاهده می‌کنند. آقای دالسترو لوجو اولین کسی است که موفق به کسب امتیاز نمایش این تصاویر در مصر گردید، و شنبه گذشته آنها را در حمام شنایدر و در حضور پرنس حلیم پاشا و عده کثیری از اهل فن و ادب به نمایش گذاشت و آنها شگفت زده این تصاویر را که گویی اشباح در برابر آنها تماشا میکردند و تنها چیزی که کم دارد صوت است، ورود قطار به ایستگاه - پیاده و سوار شدن مردم به قطار و هر کدام به سویی رفتن - دریای طوفانی و امواجی که با شدت هر چه تمام‌تر به صخره‌ها کوبیده میشدند و عملیات شعبده بازی. این فیلم‌ها از ساعت ۴ بعدازظهر تا ۱۱ شب نمایش داده میشد.

تولید فیلم

بدیهی است همانگونه که نمایش فیلم برای اولین بار توسط خارجیان صورت گرفت. تولید فیلم در مصر به وسیله آنها تحقق پذیرفت. در ۳۰ اکتبر ۱۹۱۷ اولین شرکت سینمایی بنام «شرکت سینمایی ایتالیا و مصر» تأسیس گردید و فیلم‌هایی بنام «شرف بدوی»

پوسته نقین کارگردان مصر

در رابطه با فیلم‌های کم‌دی، تاتار کم‌دی نقش اول را بازی می‌کرد، از ستارگان این دوره نجیب الریحانی، عزیزه امیر و دیگر هنرمندان تاتار کم‌دی هستند، فیلم‌های این دوره عبارتند از: یاقوت، به سلامتی عاوز عروسی می‌کنند، سی سالگی، عروسک خانم، با ابو حلموس و...

زن و سینما

به موازات حرکت سینما و شکوفایی آن در مصر، زن مصری نیز توانست موجودیت خود را به عنوان نقشی تعیین کننده در میدان هنری سینما به اثبات رساند. از جمله این زنان می‌توان «آسیا داغره» را نام برد که سه فیلم تهیه و در آنها بازی کرد. دومین زن «بهبه حافظه» که دو فیلم به نام «قربانیان» و «انتقام» را تهیه کرد. در آغاز کار تصمیم داشت این دو فیلم را بصورت ناطق به زبان فرانسه تهیه کند که به علت مشکلات فراوان منصرف گردید و به ناچار اقدام به زیرنویس گفتار فیلم کرد که خود این کار اولین حرکت و برای اولین بار در مصر صورت می‌گرفت. در زمینه کارگردانی فیلم، «فاطمه رشدی» اولین کارگردان زن در کشور مصر است، اولین فیلم او «ازدواج» بود، که در سال ۱۹۲۳ به نمایش درآمد. دومین زن کارگردان «عزیزه امیره» است با فیلم «از گناهت گذشتم».

شکوفایی سینمای مصر

هنگامیکه نهضت سینما در مصر و شکوفایی آنرا مورد بررسی قرار میدهم ناخود آگاه «طلعت حرب» این بازرگان و هنرمند بزرگ در ذهنمان تداعی میشود که سینما را به عنوان «هنر، صنعت، ی نو، با تأسیس شرکت بازیگری و سینمایی مصر در سال ۱۹۲۴ در

راستای پیشبرد آن، در آغوش گرفت. این شرکت یکی از مؤسسات بانک مرکزی مصر بود که طبق منشور سلطنتی، در ۲۵ جولای ۱۹۲۵ به عنوان یک شرکت سهامی تحت عنوان «شرکت تئاتر و سینما» به وجود آمده بود. او اعتبارات لازم را برای تئاترهای دولتی دریافت کرد و تمام امتیازاتی را که به شرکت‌های خصوصی داده شده بود خریداری کرد. کلیه سهام ۲۷۵۰ سهم بود که بانک مرکزی مصر صاحب ۲۵۰۰ سهم آن بود.

از آنجا که «طلعت حرب» مردی خیره در امور مالی بود، طبیعتاً شیوه‌ای را برای شرکت اتخاذ کرد که تحول و تکامل آن نه مقطعی، بلکه پیوسته و مستمر و همگام با پیشرفت‌های فنی موجود در مصر و امکانات اقتصادی و ذوق هنری و الا و خلاق جامعه مصر آن زمان باشد. او در یکی از سخنرانی‌هایش به هنگام تأسیس شرکت چنین گفت: «شرط عقل آن است که از عناصر ساده سینما آغاز کنیم تا یقین پیدا کنیم می‌توانیم استان‌هایمان را به صورت تصاویر متحرک و سینمایی به نمایش درآوریم. و بدین سان دریافت که کار را یکباره با هزینه‌های هنگفت آغاز نکند. او اقدام به تأسیس کارگاه ظهور و چاپ فیلم نمود و کلیه وسائل مجهز فنی شرکت محمد بیومی را خریداری کرد و او را به عنوان مدیر تصویر و فیلمبرداری بخدمت گرفت. سپس محمد عبدالعظیم را که در آلمان رشته کارگردانی خوانده بود همراه با دیگر جوانان برای قسمت‌های مختلف شرکت بخدمت گرفت. آنگاه شرکت روندی تازه اختیار کرد که شامل مونتاژ و ظهور و چاپ و تهیه فیلم‌های سینمایی بلند بود.

طلعت حرب برای گسترش هر چه بیشتر شرکت و بارور سازی کیفیت هنری فیلم‌های مصری فیس اعزام دانشجو برای تحصیل در رشته سینما در تمام زمینه‌ها. از بزرگان همه هنرها نیز یاری جست که بطور مثال می‌توان از احمد بدرخان، جورج ایضی، محمد عبدالوهاب، ام کلثوم، فاطمه رشدی، محمد کریم، یوسف شاهین، صلاح ابوسیف، عزالدین ذوالفقار و... را می‌توان نام برد.

یکی از فیلم‌های ساخته شده در این شرکت فیلم «عزیمت» است به کارگردانی کمال سلیم و بازیگری فاطمه رشدی، که جورج سادول در کتاب «قاموس فیلم» در باره آن چنین نوشته است: «این فیلم یکی از بهترین فیلم‌های جهان است.»

از جمله فیلم‌هایی که از آغاز تأسیس این شرکت تا سال ۱۹۶۱ با استقبال زیاد مواجه شدند عبارتند از: «زندگی تاریکی» ساخته نیازی مصطفی، «روستا» و «بر صحنه زندگی»، کار احمد بدرخان، «تا ابد» و «تقصیه امروز» کار کمال سلیم، «عشق و انتقام» کار یوسف وهبی، «نگبت» کار مشترک ایتالیا و مصر ساخته صلاح ابوسیف، «فجر اسلام» ساخته یوسف شاهین.

سینمای مصر و مسائل سیاسی

سینمای مصر از آغاز تولدش به تهیه فیلم‌هایی دارای مضمون سیاسی پرداخت و اینگونه فیلم‌ها از افت و خیزها و تأثیرات رقیبان جهانی مصون نماند و مهمترین آنها عبارتند از:

لاشین

تهیه این فیلم ۲ سال طول کشید هزینه‌ای گزاف، برای تهیه وسایل صحنه و دکورهای عظیم آن صرف شد و پس از کسب پروانه نمایش در سال ۱۹۴۸ به دستور حسن پاشا رفعت وزیر کشور وقت از نمایش آن جلوگیری شد. به این بهانه که فیلم نسبت به شاه و رژیم سلطنتی اهانت کرده است. اما سرانجام با تلاشهای طلعت حرب، محمد محمود رئیس مجلس با نمایش آن در اواخر سال ۱۹۴۸ موافقت کرد. این فیلم با استقبال بی نظیر مردم مواجه شد چرا که مضمون اجتماعی - سیاسی آن با مبارزه مردمی علیه طاغوت و پیروزی مردم دارای پیوندی عمیق بود.

لیلی دختر صحرا

این فیلم موفق‌ترین کار «بهیجه حافظ» و از بهترین فیلم‌های این دوره به شمار می‌آید. تهیه‌کننده فیلم به امید سود کلان تمام سرمایه خود را صرف اینکار کرد. این امید در روزهای نخستین اولین اکران فیلم در تاریخ ۱۸/۲/۱۹۳۷ تحقق یافت. و اگر حکام وقت به بهانه اینکه نمایش فیلم همزمان با ازدواج فوزیه و محمدرضا پهلوی، نمایش آنرا چه در خارج و چه داخل کشور ممنوع نکرده بودند بی‌شک دارای درآمدی سرشار بود. مضمون فیلم جنگ اعراب و انوشیروان بود و ممنوعیت نمایش فیلم موجب ورشکستگی تهیه‌کننده گردید.

شخص بی‌گذشته

پژوهشگران تاریخ مصر همیشه با تأسف و اندوه از قربانی شدن کارگردانی بزرگ بنام «فرید الجندی» در اثر بازی‌های سیاسی یاد می‌کنند. مضمون اصلی این فیلم بیانگر درگیری‌های سیاسی پشت پرده رئیس حزب نمایندگان و رشوه‌گیری او و دادن مناصب مهم به خویشاوندان و رجال این حزب بود. این حزب در سال ۱۹۴۲ دوباره سرکار آمد و همه رقیبان تلاشی گسترده برای اخذ پروانه نمایش میکردند، اما این حزب سرسخانه مخالفت میکرد، تا اینکه یکی از مسئولان بلند پایه حزب باعث شد که فیلم مذکور با حذف صحنه‌های اصلی که حدود ۶۰ درصد فیلم را شامل میشد به نمایش گذاشته شود. به هنگام نمایش فیلم مردم تنها تصاویر متحرکی را می‌دیدند و روزنامه ارگان حزب چنان نقشی ایفا کرد که با تمجید از صراحت فیلم برای درمان مشکلات اجتماعی، باعث شعله ور شدن آتش خشم و غضب مردم نسبت به آن و کارگردان و روزنامه‌های مخالفی که از آن تمجید می‌کردند گردید، و در این جنگ خونبار «فرید الجندی»، چوش شهیدی در عرصه این بازیهای سیاسی فرو افتاد. سال‌های ۷۰ دوره‌ای است که برآستی باید آنرا دوره نابسامانی و نزول باور نکردنی سینمای مصر و گرفتار شدن در محدودیت‌های کلیشه‌ای نامید.

و در این راستا عاشقان صدیق سینمای اصیل مصر هنگامیکه به سال‌های ۳۰ که با حمایت اقتصادی «محمد طلعت حرب» این مرد بزرگ شکوه‌مندترین دوره خود را گذرانند، می‌اندیشند آرزو می‌کنند که سینمای مصر دوباره به همان اصالت و شکوفایی و تکنیک والا و نو باز گردد. در آغاز انقلاب سال‌های ۱۹۵۰

فرصت‌های زیادی برای بازسازی مجدد بدست آمد اما به علت برنامه ریزی غلط و عدم امانت در رابطه با تطبیق کار و شور انقلابی راه را گم کرد.

با همه این احوال یاوران راستین سینمای اصیل در بعضی از فیلم‌های سال‌های ۷۰ نشانه‌هایی یافتند که امکان پیوند گذشته از دست رفته و حال را میتوان فراهم کرد. و هر سال این اشتیاق وصل با توجه به گام‌های بلندی که برداشته میشد شدت میگرفت و مؤید این نکته بود که سینمای امروز مصر می‌تواند تحقق بخش آن آرزوی دیرینه باشد، می‌تواند آئینه راستین جامعه امروز کشور باشد.

در این دوره مجموعه فیلم‌های عرضه شده به روشنی بیانگر آن است که همه دست اندرکاران سینمای مصر با عزمی راسخ با استفاده از آموخته‌های خود حرکتی همگام با سینمای جهان داشته باشند. بطور مثال چند فیلم از این حرکت گسترده ذکر میشود:

۱ - فیلم «اختیار» به کارگردانی یوسف شاهین، سناریست نجیب محفوظ، برنده جایزه بهترین فیلم فستیوال بین‌المللی تونس در سال ۱۹۷۱.

۲ - فیلم «دریسمان بلند» ساخته هنری برکات، سناریست یوسف فرنسیس سال ۱۹۷۱.

۳ - فیلم «برادران دشمن» که برداشتی است آزاد از رمان معروف «برادران کارامازوف» نوشته داستایفسکی، به کارگردانی حسام الدین مصطفی.

۴ - فیلم «مومیاء» ساخته شادی عبدالسلام، برنده چندین جایزه بین‌المللی فستیوال‌های بزرگ جهانی (۱۹۷۵).

۵ - فیلم «میخواهم آزاد باشم» کار سعید مرزوق در باره داستان زندگی «حسن شاه» (به سال ۱۹۷۵)

همچنین بر پرده سینمای مصر مجموعه فیلم‌هایی به نمایش گذاشته شد که دارای مضمونی فکری و فرهنگ ملی مصر بود، این فیلم‌ها بیانگر زندگی مردم در مرحله‌ای پر فراز و نشیب از تاریخ مصر بود. فیلم‌هایی چون «میراماره» کار کمال شیخ براساس قصه نجیب محفوظ که در سال ۱۹۶۹ ساخته شد. اما نمایش این فیلم با مخالفت شدید بعضی از مسئولان مملکتی روبرو گردید با اینحال یکی از رجال بلند پایه و انقلابی کشور با تماشای فیلم قاطعانه دستور صدور پروانه نمایش را صادر کرد. این فیلم بمدت ۱۲ هفته بر پرده سینماهای مصر بود، که با استقبال بی‌سابقه مردم مواجه گردید. دومین فیلم «پرنده‌ای بر فراز نیل»، ساخته حسین کمال و سناریوی نجیب محفوظ به سال ۱۹۷۱ بود. سومین فیلم «دروغگو» کار صلاح ابوسیف و سناریوی صالح مرسی بود.

سینمای مصر در این دوره از نظر بیداری سیاسی تا آنجا رسید که به جرأت می‌توان گفت فیلم‌های متهورانه و انتقاد آمیز عرضه شده فریاد خشم فرو خفته در پشت زنجیرهای سکوت تحمیل شده بر مردم بود... اولین فیلم «زائر فجر» کار ممدوح شکری که دو سال توقیف و در سال ۱۹۷۵ به روی اکران رفت، این فیلم نشان دهنده برخورد نظامیان و مزدوران حکومتی با زائران فجر بود... و فیلم‌های دیگر بنام «فرازی» و «به آنکه باید شلیک کنیم» که از سال ۱۹۷۵ تاکنون نمایش آن بر پرده سینمای مصر تکرار میشود. اما از فیلم‌هایی که سر و صدای مطبوعات را به همراه داشت و کار آن به دادگاه

صحنه‌ای از فیلم «گنجشک» کارگردان یوسف شاهین

بیش از پیش مشوق شیفتگان هنر اصیل باشند، و در این راستا این سیاست هنری با استقبال فزاینده مردم مواجه شد... و در این رابطه منصفانه نیست که تعدادی محدود از فیلم‌هایی را که عجولانه ساخته شدند و دارای ارزشی پائین بودند و تنها مورد پسند عده کمی قرار می‌گرفت را مورد استناد قرار داد، بلکه باید برای آنها متأسف بود.

در اینجا مقایسه‌ای هر چند کم در رابطه با مدت نمایش فیلم‌های مصری بین گذشته و حال بیانگر تأثیرات مثبت حرکت جدید حمایت دولت و مردم از سینمای مصر و دست اندرکاران راستین آن ضروری می‌نماید. فیلم «مواظب باش زوزو» کار حسین امام بمدت ۴۸ هفته در سینمای «ابوا» روی پرده بود. پس از این فیلم، مدت نمایش فیلم‌های مصری رقم بزرگی را نشان می‌دهد که معمولی‌ترین فیلم حداقل ۴ هفته بر پرده بود. و اگر بخواهیم آمار بعضی فیلم‌هایی که مدت نمایش آن‌ها از ۱۰ هفته بیشتر شد بیاوریم چنین است:

سال ۷۲-۷۳ فیلم‌های «امپراطوری ام» و «یک دماغ و سه چشم» ساخته «حسین کمال» و فیلم «کبوتر گچی» کار صلاح ابوسیف» ده هفته.

سال ۷۳-۷۴: «حکایتی بازمانه» کار حسن امام، «عقل من کجاست؟» ساخته عاطف سالم، «دیوار شهر» کار حسام الدین مصطفی.

سال ۷۴-۷۵: «هنوز گلوله در جیب من است» و «برادران دشمن» بمدت ۱۰ هفته در سال‌های ۷۵-۷۶ شش فیلم نیز هر یک بمدت ده هفته به نمایش درآمد.

اما در برابر کثرت فیلم‌هایی که شایسته نمایش بودند و همچنین موفقیت فیلم‌های مصری وزارت فرهنگ به ناچار فرمان شماره ۴۰۵ را در سال ۱۹۷۴ صادر کرد که اگران اول هر فیلم نباید بیش از ۱۷ هفته طول بکشد...

از جمله فیلم‌هایی که قبل از صدور احکام مدت نمایش در تاریخ سینما از نظر مدت نمایش تا به امروز بزرگترین رقم را دارا می‌باشند و هنوز هم بر پرده سینمای مصر نمایش آنها تکرار میشود عبارتند از:

فیلم «لیلی» ساخته سال ۱۹۴۲ بمدت ۱۵ هفته. «عشق و انتقام» ساخته ۱۹۴۴ بمدت ۱۷ هفته، «صلاح الدین آزادی بخش» ساخته یوسف شاهین به سال ۱۹۶۳ بمدت ۱۷ هفته و فیلم «پدرم روی درخت است» کار حسین کمال بمدت ۳۶ هفته.

کشیده شد فیلم «الکرتک»، کار علی بدرخان براساس قصه نجیب محفوظ بود، صلاح نصر وزیر وقت تلاش بسیار کرد تا از نمایش این فیلم جلوگیری کند چرا که مضمون این فیلم مخالفت شدید با آزاد کردن و تأدیه حقوق او بود. این فیلم با توجه به اتهامات او تأثیری عمیق بر دادگاه‌ها و احساسات مردم داشت، و همین امر باعث گردید که دادگاه اعتراضات صلاح نصر را مردود شمرده و در سال ۱۹۷۶ به این فیلم اجازه نمایش داده شود.

فاجعه شکست جنگ شش روزه در سال ۱۹۶۷ تأثیری ناامید کننده بر مردم و سینمای مصر داشت، از فیلم‌هایی که بیانگر این فضای یأس آلود بود «ترانه‌ای بر صحرا» ساخته علی عبدالخالق براساس نمایشنامه‌ای به همین نام نوشته علی سالم بود، حوادث این فیلم در باره پنج سرباز مصری است، که هنگام عقب نشینی نیروهای مصری، بی‌هیچگونه پشتیبانی نظام و امداد غذایی در برابر تانک‌های ارتش اسرائیل به دفاع از صحرای سینا برخاستند، و اسارت را خوار شمرند و مرگ را پذیرفتند... این فیلم در سال ۱۹۷۲ به نمایش گذاشته شد. از فیلم‌های دیگر «گنجشک» ساخته یوسف شاهین که در سال ۱۹۷۴ نمایش داده شده، اما فیلم دارای پیچیدگی تکنیکی و مضمون بود و درک آن برای تماشاچی عادی بسیار دشوار.

سینمای مصر در حرکت نوین خود توانست دوش به دوش حرکت‌های مردمی و پیروزی انقلاب مصر در ۶ اکتبر ۱۹۷۲، گام‌های بلندی را بردارد و فیلم‌هایی که ساخته شدند بیانگر پیروزی ارتش مصر بود مانند «هنوز گلوله در جیب من است» کار حسام الدین مصطفی و «فرزندان سکوت» کار محمد راضی.

رواج فیلم مصری

بدون شک سینمای مصر در دوران گذر خود با حمایت دولت و امکاناتی که در اختیار آن گذاشت توانست به افق‌های گسترده‌ای دست یابد. در این زمینه بطور مثال می‌توان به امکانات گسترده نمایش فیلم مصری اشاره کرد. در آن زمان فیلم‌های خارجی آنچنان میدان را قبضه کرده بودند که برای مردم مصر این شبهه پیش آمده بود که کشورشان فاقد سینمایی از خود است چرا که در طول سال فقط یک یا دو فیلم آنهم بمدت یک یا دو هفته و حداکثر سه هفته به نمایش در می‌آمد، همین امر موجب گردید که مردم این سوال هر چند ساده اما سازنده را که نقشی بزرگ در تاریخ سینمای مصر ایفا کرد را تکرار کنند، سوال این بود: «چرا سینماهای کشورمان در طول سال فقط یک یا دو فیلم از ما به نمایش می‌گذارند و بقیه سال در اختیار فیلم‌های اجنبی است؟» همین سوال ساده اما مکرر موجب گردید که دولت برای حل این مشکل اهتمام ورزد، و در سال ۱۹۷۳ هیئت وزیران حکم شماره ۵۲۳ را صادر کرد که در آن بر اولویت نمایش اگران اول فیلم‌های مصری بر فیلم‌های خارجی تأکید داشت، و اینچنین شد که راه برای نمایش فیلم مصری هموار گردید تا روند طبیعی را بازیابد و مردم توانستند در هر اگران اول، پنج یا شش فیلم مصری را تماشا کنند.

صدور چنین احکامی دست اندرکاران سینما را بر آن داشت که دست به رقابتی شدید اما شرافتمندانه بزنند و آثاری خلق کنند که